

Posudek na magisterskou diplomovou práci

Lenka Tomášková:

Fotbalové metafory v českých a francouzských médiích a otázka jejich překladu

(Football metaphors in Czech and French media and the question of their translation)

Předložená magisterská diplomová práce se zaměřuje na problematiku využití metafor v českém a francouzském mediálním diskurzu. Analytická část práce vychází z práce s korpusem složeným z článků ze sportovních stránek vybraných českých a francouzských deníků a z internetu. Cílem práce bylo vymezit problematiku obrazných pojmenování v publicistických textech o kopané, pokusit se definovat její specifika a nalézt princip možného utřídění – to vše z kontrastivního pohledu a s přesahem k translatologickým teoriím. Práce by tak měla jednak rozšířit rozsah na ÚTRL běžně studované kontrastivní stylistiky, jednak nabídnout hlubší možnost pojetí translatologické analýzy daného textu (sportovní publicistika) a jednak posloužit jako opora či inspirace pro případný překlad konkrétního textu z této oblasti.

První část práce, teoretická, shrnuje dosavadní stav zkoumané problematiky. Podrobný soupis publikovaných prací vychází z pečlivých rešerší, nicméně pro danou práci přináší jen základní oporu. Hned zpočátku diplomantka konstatuje terminologickou rozkolísanost a vůbec nejednotnost v náhledu českých a francouzských vědců na základní pojmy (žurnalistika/publicistika – le journalisme; definice metafory).

Obrazná pojmenování patří k základním prostředkům aktualizace vyjadřování v rámci publicistického stylu, jsou zároveň i těmi, která se rychle automatizují a stávají stereotypy: tyto teoretické závěry potvrdí analýza excerpt v části druhé.

Diplomantka dále uvádí argumenty, proč se rozhodla analyzovat fotbalové metafory, stojící v centru zájmu práce, nikoli jen jako předmět tradičního stylistického rozboru, ale především z pozic kognitivní lingvistiky. Třídění metafor podle kognitivistického konceptu se pro diplomantku stává vděčným námětem, jak dále postupovat v analýze jevů z vlastního korpusu.

V kapitole 2.6 Metafora a překlad diplomantka správně pátrá po tom, do jaké míry inspirovaly kognitivistické teorie badatele v oboru translatologie. A mezi veličinami vědy o překladu (Tabakowska, Newmark, Snell-Hornbyová) nachází oporu pro zamýšlené pojetí vlastního výzkumu.

V analytické části proto diplomantka vymezuje jedenáct základních okruhů, jež jí pomohou klasifikovat excerpované výrazy podle tematiky (představových schémat, konotací) obrazného vyjádření. Zaměřuje se na metaforu, ale i metonymii a synekdochu.

Translatologický přesah této práce vidím zejména v rozhodnutí přiřazovat do vybraných okruhů zároveň francouzská i česká excerpta. Komentáře vybraných příkladů přitom dále rozvádějí, zda jde o jev v dané části korpusu ojedinělý či běžný, upřesňují vztahy mezi platným aktualizacím příznakem konkrétního výrazu (aktualizační metafora), případně automatizovanou variantou (lexikalizovaná metafora, klišé). V případě potřeby je komentář doplněn informací o expresivní funkci. – Ve shrnutí analytické části (s. 71) autorka práce správně poukazuje na to, že tyto závěry případné analýzy vybraného textu budou základními údaji pro zvolení správné překladatelské strategie.

Přehledná klasifikace obrazných pojmenování uváděných v potřebném kontextu (– kotextu) slouží jako názorná pomůcka pro teoretické uchopení dané problematiky s potřebným množstvím konkrétních příkladů. Dále je vodítkem pro kontrastivní srovnání francouzštiny a češtiny (a obzvláště mediálního diskurzu z oblasti sportu, kopané). V neposlední řadě může pomoci překladateli při práci nad konkrétním textem – jako vodítko pro volbu správného ekvivalentu, případně prostředek korekce při nedostatečné orientaci v daném typu diskurzu či tematiky.

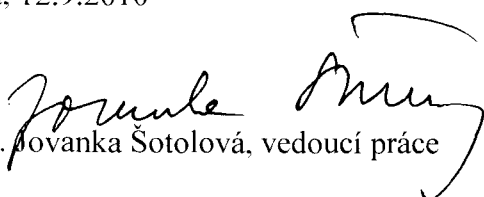
Lenka Tomášková prokázala schopnost pracovat s větším objemem teoretických prací a zároveň aplikovat nabyté poznatky při vlastní analýze. Pracovní korpus je zvolený správně – české a francouzské texty zde fungují jako paralelní subkorpusy, na kterých je možné analýzu postavit a postulovat určité závěry. Diplomantka dokázala při práci propojit poznatky ze studia translatologických předmětů se svou druhou specializací na Ústavu bohemistických studií FF UK. Ty navíc ještě prohloubila individuálním studiem v rámci svého stipendijního pobytu na kanadské univerzitě. Její přístup k zadané práci je svědomitý, prokazuje schopnost zodpovědně a zároveň tvůrčím způsobem řešit výzkumný úkol.

K formální stránce práce – ke grafické úpravě, strukturování textu, uvádění poznámek a bibliografických zdrojů – nemám žádné připomínky.

Cenným doplněním práce je příloha, jež představuje analyzovaný korpus s barevně vyznačenými jevy komentovanými v analýzách.

Diplomovou práci Lenky Tomáškové považuji za užitečný příspěvek pro translatologicky zaměřený výzkum mediálního diskurzu, který se dá uplatnit například i pro rozšíření výuky kontrastivní stylistiky na ÚTRL. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku: **v ý b o r n ě**.

Praha, 12.9.2010


PhDr. Jovanka Šotolová, vedoucí práce